نهج‌الامامة

نهج البلاغه در کلام امام خامنه‌ای

اولین گام در راه عدالت

امیرالمؤمنین درباره کسی که سزاوار امارت بر مردم یا به دست گرفتن بخشی از کارهای مردم است؛ که البته این از موضع ریاست یک کشور شروع می‌شود و تا مدیریت‌های پایین‌تر و کوچک‌تر ادامه پیدا می‌کند -این توصیه‌ها [تقوای شخصی] را برای فرمانداران و استانداران خود می‌فرمودند؛ اما برای قاضی یک شهر و مسئول یک بخش و مدیر گوشه‌ای از گوشه‌های این دستگاه عریض و طویل هم صادق بود -می‌فرمایند: «فَکانَ أَوَّلَ عَدْلِهِ نَفْیَ الْهَوَی عَنْ نَفْسِهِ»؛ اوّلین قدم او در راه عدالت این است که هوی و هوس را از خودش دور کند. «یصِفُ الْحَقَّ وَ یعْمَلُ بِهِ» (خطبه ۸۷) حق را بر زبان جاری و توصیف کند و نیز به آن عمل نماید. به همین خاطر است که در اسلام، قدرت با اخلاق پیوسته است و قدرت عاری از اخلاق، یک قدرت ظالمانه و غاصبانه است. روش‌هایی که برای کسب قدرت و حفظ آن به کار گرفته می‌شود، باید روش‌های اخلاقی باشد. در اسلام، کسب قدرت به هر قیمتی، وجود ندارد. این‌طور نیست که کسی یا جمعی حق داشته باشند به هر روش و وسیله‌ای متشبّث شوند، برای اینکه قدرت را به دست آورند -همان‌گونه که امروز در بسیاری از مناطق دنیا رایج است -نه، قدرتی که از این راه به دست آید یا حفظ شود، قدرتِ نامشروع و ظالمانه است.

در اسلام، روش‌ها بسیار مهم‌اند؛ روش‌ها مثل ارزش‌ها هستند. در اسلام همچنان که ارزش‌ها بسیار اهمیت دارند، روش‌ها هم اهمیت دارند و ارزش‌ها باید در روش‌ها هم خودشان را نشان دهند. امروز اگر می‌خواهیم حکومت ما به معنای حقیقی کلمه اسلامی باشد، بدون ملاحظه باید در همین راه حرکت کنیم.

۱۳۷۹/۱۲/۲۶

گزیده خبر

در دیدار سرلشکر باقری و مارشال عاصم منیر تأکید شد

عزم ایران و پاکستان برای مبارزه قاطع با تروریسم

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در دیدار فرمانده ارتش پاکستان گفت: نیروهای دو کشور برای از بین بردن تروریسم در دو سوی مرزها عزم قاطع دارند.

به گزارش ستاد کل نیروهای مسلح، مارشال عاصم‌منیر فرمانده ارتش پاکستان صبح دیروز با حضور در ستاد کل نیروهای مسلح با سرلشکر محمد باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ایران دیدار و گفت و گو کرد. سرلشکر باقری در این دیدار ضمن خیر مقدم به مارشال عاصم منیر و هیئت همراه با تأکید بر اینکه علایق و نگاه راهبردی رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران به کشور پاکستان عمیق و ماندگار است، گفت: دو کشور ایران و پاکستان برای از بین بردن تروریسم در دو سوی مرزها عزم قاطع دارند و از هماهنگی‌های به عمل آمده فی مابین نیروهای مسلح ایران و پاکستان در خصوص کنترل در مرز مؤثر و ارزشمند بوده و باید این همکاری‌ها ارتقا یابد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح کشورمان در ابتدای این دیدار با تبریک ارتقای درجه فرمانده ارتش پاکستان به مقام مارشالی، شایستگی را از خصوصیات خاص ژنرال عاصم منیر عنوان کرد و گفت: سفر سال گذشته به کشور دوست و برادر پاکستان با مهمان نوازی و خاطرات بسیار خوبی همراه بود و نیروهای مسلح دو کشور همواره باید تعاملات و همکاری‌های نظامی و دفاعی خود را در تمام سطوح حفظ و برای ارتقای آن تلاش کنند.

در ادامه این دیدار مارشال عاصم منیر نیز ضمن قدردانی و تشکر از استقبال گرم و مهمان نوازی کشور و نیروهای مسلح ایران، بر تقویت همکاری و ارتقای سطح تعاملات فی مابین نیروهای مسلح ایران و پاکستان تأکید کرد. فرمانده ارتش پاکستان اضافه کرد: نیروهای مسلح ایران از تجربیات ارزشمندی در حوزه‌های مختلف برخوردارند و ما همواره در تلاشیم همکاری‌های امنیتی و دفاعی را با ایران گسترش و ارتقا دهیم. مارشال عاصم منیر در پایان بر تقویت همکاری در خصوص مبارزه با تروریسم در مرزهای مشترک تأکید کرد.

■ گذرگاه‌های مرزی ایران و پاکستان ۲۴ ساعته می‌شود

وزیر کشور هم روز گذشته در دیدار با همتای پاکستانی خود به تصمیمات اتخاذ شده در خصوص امنیت مرزها و تبادلات مرزی اشاره کرد و گفت: در این جلسه درباره توسعه بازارچه‌های مرزی و همچنین افزایش ساعات کاری گمرک برخی از گذرگاه‌ها و بازارهای مرزی بحث، و مقرر شد برخی از این گذرگاه‌ها به صورت ۲۴ ساعته فعالیت کنند.

اسکندر مؤمنی با اشاره به رایزنی‌های فشرده میان مقامات دو کشور طی روزهای اخیر گفت: در این جلسه موضوعات متعددی از جمله امنیت مرزها، مبارزه با تروریسم، مقابله با مواد مخدر و همچنین مسئله زائرین اربعین که از پاکستان وارد خاک کشورمان شده و به سمت عراق تردد می‌کنند، مطرح شد. وزیر کشور با تأکید بر اینکه تصمیمات خوبی در این دیدار اتخاذ شد، اظهار داشت: این نشست می‌تواند فصل نوینی از روابط جمهوری اسلامی ایران و پاکستان باشد و در آینده نزدیک شاهد ارتقای روابط دوجانبه در تمامی بخش‌ها خواهیم بود. مؤمنی با اشاره به گسترش همکاری‌های اقتصادی میان دو کشور گفت: مرزهای ایران و پاکستان، مرزهای دوستی و برادری است و نتیجه تصمیمات امروز، ارتقای امنیت در دو سوی مرز، توسعه روابط و گسترش تجارت دوجانبه خواهد بود. وزیر کشور ادامه داد: استاندار سیستان و بلوچستان موظف شد که نشست‌هایی با طرف پاکستانی برای تحقق این تصمیمات برگزار کند و با حضور ایشان درباره جزئیات کار، تصمیم‌گیری دقیق‌تری صورت گیرد.

مؤمنی در ادامه افزود: همچنین در موضوع اربعین، مقرر شد وزرای کشور ایران، پاکستان و عراق نشستی سه‌جانبه را در آینده نزدیک پیش از ایام اربعین در تهران یا مشهد برگزار کنند و در آن نشست، تمام جزئیات مرتبط با انتقال زائران و هماهنگی‌های مرزی به‌صورت کامل مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار گیرد.

مجلس

در اجلاسیه دوم مجلس دوازدهم

قالیباف رئیس ماند، نواب رئیس جابه‌جا شدند

نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در اجلاسیه دوم مجلس دوازدهم، محمد باقر قالیباف را بار دیگر به عنوان رئیس مجلس شورای اسلامی انتخاب کردند.

روز گذشته و در رأی‌گیری برای انتخاب رئیس مجلس، محمدباقر قالیباف منتخب مردم تهران، ری، شمیرانات، اسلامشهر و پردیس با ۲۱۹ رأی از ۲۷۲ آرای مأخوذه برای دومین بار در مجلس دوازدهم به عنوان رئیس مجلس انتخاب شد. قالیباف در سال اول ۱۹۸ رأی به دست آورد اما امسال توانست ۲۱۹ رأی نمایندگان مجلس را کسب کند.

پیش از انتخابات دیروز، هادی قوامی که نامزد ریاست مجلس بود، در سخنانی کوتاه اعلام کرد به نفع محمدباقر قالیباف که فردی جهادی و انقلابی است، از نامزدی ریاست مجلس کنار می‌رود. احمد راستینه هفشجانی نماینده مردم شهرکرد در مجلس، دیگر نامزد انتخابات ریاست مجلس شورای اسلامی بود، که توانست ۳۶ رأی از آن خود کند. انتخابات هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی در حالی برگزار شد که تغییرات چندانی در اعضای هیئت رئیسه مجلس شکل نگرفت. از ۱۲ عضو هیئت رئیسه مجلس فقط دو نفر نسبت به سال اول مجلس تغییر کردند. تغییرات جایگاه نواب رئیسی مجلس فقط به تغییر جایگاه اول و دوم بسنده شد. حمیدرضا حاجی بابایی و علی نیکزاد که در سال نخست نواب رئیس مجلس بودند بار دیگر به عنوان نایب رئیسی مجلس انتخاب شدند، اما این بار به دلیل مساوی شدن آرا آنها (۱۱۱ هر کدام رأی) قرعه کشی انجام شد و علی نیکزاد به عنوان نایب رئیس اول و حمیدرضا حاجی بابایی نایب رئیس دوم شد. در سال اول مجلس دوازدهم، حاجی بابایی نایب رئیس اول و نیکزاد نایب رئیس دوم بود. عبدالرضا مصری، علی نیکزاد، حسینعلی حاجی دلیگانی، حمیدرضا حاجی بابایی، مجتبی ذوالنوری و علیرضا منادی سپیدان نامزدهای نواب رئیسی مجلس شورای اسلامی بودند.

ناظران مجلس نیز تغییر نکردند و بار دیگر علیرضا سلیمی، جلیل میرمحمدی و عباس گودرزی همانند سال اول به عنوان سه ناظر مجلس انتخاب شدند. تنها تغییرات، مربوط به دبیران هیئت رئیسه مجلس بود، بدین صورت که صدیف بدری و رضا جباری به جمع دبیران هیئت رئیسه اضافه و مجتبی یوسفی و محمد رشیدی که در سال اول عضو دبیران هیئت رئیسه بودند کنار گذاشته شدند.

خبر اول

با قدردانی از حسن اعتماد ایران به نقش میانجیگرانه عمان

سلطان عمان: مواضع رهبر ایران را با دقت مورد توجه قرار می‌دهیم

دکتر مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور کشورمان که در سفری دو روزه به دعوت رسمی پادشاه عمان، عازم این کشور شده است، عصر دیروز در محل قصرالعلم، مورد استقبال «هیثم بن طارق آل سعید» قرار گرفت. در این مراسم، به افتخار رئیس‌جمهور و هیئت عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران، ۲۱ گلوله توپ به نشانه صلح و دوستی شلیک شد. پس از استقبال رسمی، سلطان عمان در نشست با رئیس‌جمهور کشورمان از حسن اعتماد مقام معظم رهبری به این کشور در مذاکرات غیر مستقیم قدردانی کرد و اطمینان داد که مواضع رهبر معظم انقلاب اسلامی را با دقت و احترام کامل مورد توجه و پیگیری قرار خواهد داد.

حکومت پادشاهی عمان، به عنوان یک کشور مسلمان، روابط دیرینه دوستانه‌ای با جمهوری اسلامی ایران دارد و این سفرها در راستای تحکیم و تقویت روابط همسایگی و همچنین ارتقای همکاری‌ها در حوزه‌های مختلف، قابل ارزیابی است، با این حال، نقش این کشور به عنوان یک میانجی قابل اعتماد و احترام در مناقشات منطقه‌ای و بین‌المللی میان ایران و کشورهای ثالث را نمی‌توان از نظر دور داشت؛ موضوعی که در دیدار رئیس‌جمهور و سلطان هیثم بن طارق آل سعید مورد توجه قرار گرفت.

■ آمادگی ایران برای توسعه همکاری‌ها با عمان

رئیس‌جمهور بعد از ظهر دیروز در جریان برنامه‌های سفر رسمی به عمان، با آقای «هیثم بن طارق»، سلطان عمان، دیدار و گفت‌وگو کرد.

دکتر پزشکیان در این دیدار، با تأکید بر آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای گسترش همکاری‌ها با عمان در همه زمینه‌ها، اظهار داشت: آمادگی داریم برای عزت و عظمت مسلمانان، هر کاری که در توانمان است، انجام دهیم. هر یک از ما ظرفیت‌هایی در اختیار داریم که می‌توانیم برای رفاه و پیشرفت یکدیگر و دیگر ملت‌های منطقه به کار بگیریم. در چنین شرایطی، هیچ قدرت خارجی قادر نخواهد بود ملت‌های مسلمان را زیر سلطه خود درآورد. رئیس‌جمهور با قدردانی از مواضع صریح سلطنت عمان در حمایت از مردم فلسطین، تصریح کرد: از مواضع خوب شما درباره مسئله غزه و حمایت از مظلومان صمیمانه تشکر می‌کنیم.

وی در ادامه با اشاره به آمادگی ایران برای توسعه همکاری‌ها با عمان در حوزه‌های مالی، علمی، آموزشی، فناوری و، به‌ویژه پزشکی، تأکید کرد: در حوزه پزشکی، می‌توانیم روابط سازنده‌ای با عمان شکل دهیم. نفت و گاز نعماتی خدادادی هستند، اما نامحدود نیستند. لازم است که تجار و صنعتگران دو کشور با نگاه به آینده، برای نسل‌های بعدی برنامه‌ریزی و پایه‌های بلندمدت اقتصادی را تقویت کنند. پزشکیان در بخش دیگری از سخنان خود بر ضرورت تسهیل روند مبادلات اقتصادی، تسهیل‌گری تجاری و گسترش همکاری‌های فیمابین در حوزه‌های دفاعی و امنیتی تأکید کرد.

■ قدردانی پزشکیان از نقش سازنده عمان در روند مذاکرات

رئیس‌جمهور کشورمان همچنین با اشاره به نقش فعال و سازنده سلطنت عمان در روند مذاکرات غیرمستقیم، اظهار داشت: از تلاش‌های خوب کشور دوست و برادر عمان، در مسیر میانجیگری در موضوع مذاکرات قدردانی می‌کنیم و امیدواریم این روند به نتایج خوبی منجر شود. وی با تأکید بر جایگاه راهبردی عمان در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران گفت: جمهوری اسلامی ایران در مورد عمان اعتماد کامل دارد؛ این اعتماد، مسئولیت دو طرف را برای تقویت روابط و پیگیری تفاهمات سنگین‌تر می‌کند. در این دیدار، سلطان هیثم بن طارق نیز با استقبال از سفر هیئت بلندپایه جمهوری اسلامی ایران، گفت: از فرمایشات خوب شما سپاسگزارم. به لطف خداوند، امروز عمان بدون وابستگی به نفت و گاز و با تمرکز بر تقویت مبادلات تجاری، در وضعیت مناسبی قرار دارد.

سلطان عمان افزود: با شما موافقم که اگر مسیر فعالیت تجار گشوده شود، شاهد جهشی معنادار در روابط دو کشور خواهیم بود. روابط بنادر ایران و عمان باید توسعه یابد و ظرفیت ریلی شمال به جنوب ایران نیز از منظر تجاری برای ما بسیار مهم است. وی با اشاره به روابط امنیتی و نظامی موجود میان دو کشور، تصریح کرد: در حوزه مذاکره نیز مسقط با جدیت مسیر را پیگیری می‌کند و موفقیت جمهوری اسلامی ایران را موفقیتی برای منطقه می‌داند. باید حمایت بیشتری از همکاری‌ها در حوزه انرژی میان دو کشور صورت گیرد و ما از هرگونه همکاری با ایران به‌ویژه در حوزه‌های نظامی و منافع مشترک استقبال می‌کنیم.

سلطان عمان با قدردانی از حسن اعتماد رهبر معظم انقلاب اسلامی به نقش میانجیگرانه عمان، تأکید کرد: ما در این روند، هیچ منفعت و مصلحت شخصی دنبال نمی‌کنیم و صرفاً با نیت خیرخواهانه وارد شده‌ایم. مطمئن باشید که مواضع ایشان که از سوی شما به ما منتقل می‌شود، با دقت و احترام کامل مورد توجه و پیگیری ما قرار می‌گیرد. وی در پایان ضمن قدردانی از مواضع اصولی جمهوری اسلامی ایران در دفاع از مردم فلسطین، تصریح کرد: ایستادگی بر حقوق ملت فلسطین و دفاع از شهروندان مظلوم، برای ما ارزشمند و قابل تقدیر است.

نمای نزدیک

■ امضای ۱۸ سند همکاری میان ایران و عمان

در جریان سفر رسمی دکتر پزشکیان به مسقط ۱۸ سند همکاری میان مقامات عالی‌رتبه دو کشور به امضا رسید.

این اسناد با هدف نهادینه‌سازی همکاری‌های دوجانبه و گسترش روابط در حوزه‌های حقوقی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، دفاعی، رسانه‌ای، فناوری، انرژی و معدن، میان مسئولان دو کشور به امضا رسید. همچنین در حاشیه این مراسم، از تمبر یادبود مشترک جمهوری اسلامی ایران و سلطنت عمان به‌عنوان نمادی از پیوندهای فرهنگی و تاریخی دو کشور رونمایی شد

هسته‌ای

در تداوم تشکیل زنجیره‌های انسانی

حمایت از دانش هسته‌ای به دانشگاه شهید بهشتی رسید

دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی روز گذشته در تجمع «حق مسلّم» از حق غنی‌سازی اورانیوم و فناوری هسته‌ای بومی حمایت کردند.

به گزارش فارس، ظهر دیروز، جمعی از دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی با حضور مقابل دانشکده مهندسی هسته‌ای، گردهم آمدند تا با برگزاری تجمعی دانشجویی تحت عنوان «حق مسلم»، حمایت خود را از حق غنی‌سازی اورانیوم و دستاوردهای بومی هسته‌ای کشور اعلام کنند. این اجتماع با حضور پررنگ دانشجویان دغدغه‌مند، به بستری برای مطالبه‌گری علمی و سیاسی بدل شد. دانشجویان با تأکید بر اهمیت حفظ استقلال علمی و اقتدار فناورانه کشور، از مسئولان خواستند در برابر فشارهای خارجی ایستادگی کنند و از حقوق ملت ایران در حوزه هسته‌ای کوتاه نیایند. شرکت‌کنندگان این برنامه را نه یک موضع‌گیری سیاسی مقطعی، بلکه بخشی از مسئولیت تاریخی جامعه دانشگاهی در صیانت از عزت و دستاوردهای ملی دانستند.

در این تجمع، دست‌نوشته‌های متعددی در دست دانشجویان دیده می‌شد که هر یک بخشی از نگاه جامعه نخبگانی کشور را بازتاب می‌داد. جملاتی چون «دانشگاه سکوت نمی‌کند»، «غنی‌سازی یعنی استقلال»، و «علم فروشی ممنوع» بر تابلوهای کاغذی و پارچه‌ای نقش بسته بود. برخی از دست‌نوشته‌ها مستقیماً به آیه‌ها و بیانات مقام معظم رهبری اشاره داشتند و با خطی ساده اما پرمعنا، بر ضرورت صیانت از فناوری هسته‌ای به‌عنوان حق طبیعی ملت ایران تأکید می‌کردند.

شعارهای دانشجویان با صدای رسا و متحد فضا را پر کردند: «هسته‌ای حق مسلم ماست»، «هسته‌ای افتخاره مایه اقتداره»، «امریکای بی‌ریشه ایران لیبی نمی‌شه»، «غنی‌سازی حق ما موجب پیشرفت ما» و «ما ملتی بصیریم. ذلت نمی‌پذیریم». این شعارها نه تنها حمایت از صنعت هسته‌ای را نشان می‌داد، بلکه بر عزم و اتحاد نسل جدید برای حفظ حقوق ملی و پیشرفت علمی تأکید می‌کرد.

دانشجویان شهید بهشتی همچنین با صدور بیانیه‌ای به زبان فارسی و انگلیسی بر حق مسلم هسته‌ای ملت ایران تأکید کردند.

در بخشی از این بیانیه آمده است: صنعت هسته‌ای یکی از ارکان اقتدار علمی، فناورانه و راهبردی جمهوری اسلامی ایران در قرن حاضر است. جمهوری اسلامی، در پرتو مجاهدت نخبگان علمی و متخصصان متعهد خود، توانسته است به سطحی از دانش و توانمندی در چرخه کامل سوخت هسته‌ای دست یابد که جز در معدودی از کشورهای مستقل جهان سابقه نداشته است. در این مسیر، غنی‌سازی اورانیوم به عنوان شاه‌کلید این زنجیره، جایگاهی محوری و غیرقابل چشم‌پوشی دارد و توقف یا محدودسازی آن به مثابه از کار انداختن شریان اصلی یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌های راهبردی کشور تلقی می‌شود. ملت ایران، ملت دیروز نیست؛ ملتی است که از دل قرن‌ها ایستادگی، تجربه، و آگاهی سر برآورده و امروز با اتکا به دانش بومی و سرمایه انسانی خود، مسیر پیشرفت و اقتدار را با گام‌هایی استوار می‌پیماید. غنی‌سازی هسته‌ای برای ایران نه ابزار تقابل، بلکه تجلی اراده‌ای ملی برای توسعه علمی، اقتصادی و حفظ کرامت در عرصه بین‌الملل است. این حق، حقی است مشروع و انکارناپذیر که در چارچوب قوانین بین‌المللی و معاهدات شناخته‌شده پیگیری می‌شود. هرگونه تلاش برای محدودسازی این مسیر، نه تنها خلاف عدالت و حقوق ملت‌هاست، بلکه با واقعیت امروز ایران -ایرانی مستقل، توانمند و مصمم -ناسازگار است. ما با افتخار از این دستاورد علمی حمایت می‌کنیم و آن را سرمایه‌ای ملی برای نسل‌های آینده می‌دانیم. تجربه تاریخی ملت ایران، از ۲۸ مرداد تا برجام و پسابرجام و از اعتماد مصدق تا خون شدن قلب رآکتورها، همواره بیانگر این است که اعتماد به امریکا چیزی جز خسارت نیست.

تاراج سرمایه‌های مردم لیبی، به یغما بردن جان و امنیت مردم اوکراین و تجربه تلخ عراق و افغانستان، همگی مؤید این حقیقت روشن تاریخی است. ملت ایران، همان ملتی است که تا دشمنان‌شان در برخی از کشورک‌های حاشیه‌نشین خلیج فارس، به جای استفاده از عبارت ملی- تاریخی خلیج فارس، زبان به یاوه‌گویی گشود، آن اتحاد مثال‌زدنی را از خود به نمایش گذاشت. امروز انرژی هسته‌ای برای این مردم، همان خلیج فارس است.

دانشجویان و ملت ایران، به رغم آزردگی و رنج تاریخی‌شان از رنج‌ها و ظلم‌ها و در عین حال، افتخار به ایستادگی و مقاومت شان در برابر این وقایع، اجازه نخواهند داد بار دیگر اتفاقات تلخ دهه‌های گذشته در تاریخ این کشور تکرار شوند. امروز به لطف خودآگاهی تاریخی تاریخی ملت، بصیرتی مثال‌زدنی در دانشجویان و مردم ایران جوانه زده است. آنها که از غنی‌سازی ایران هراس دارند، از بمب اتم نمی‌ترسند، از استقلال و الگو شدن ایران می‌ترسند. از ملتی که ثابت کرده می‌توان ایستاد، می‌توان پیش رفت، می‌توان بدون زانو زدن به قله‌ها رسید. ما نه تهدید را می‌پذیریم نه تحمیل را؛ منافع ایران نه قابل معامله است نه قابل تعلیق!

یادداشت

فرهنگ مقاومت، ضامن عزت ایران

داود عامری

کارشناس سیاسی

خرداد ماه در ایران، یاد آور حماسه بزرگ آزادسازی خرمشهر عزیز از اشغال دشمن بعثی است. روزهای شور و شیدایی رزمندگان سلحشور که با مقاومت و ایستادگی خود در برابر رژیم تا دندان مسلح صدام و حامیان او تا پای جان ایستادند و آزادی خرمشهر را در میان خون و خاک، جشن گرفتند.

به جرئت می‌توان گفت علاوه بر اینکه آزادی خرمشهر نقطه عطفی در تغییر موازنه جنگ تحمیلی به نفع ایران اسلامی بود، روزی به یاد ماندنی در سراسر کشور بعد از مدت‌ها نگرانی و دلهره از جنگی نا برابر و صلحی از دست رفته بود که در یک طرف آن ایران اسلامی به تنهایی و با اتکا به روحیه مقاومت و ایستادگی جوانانش قرار داشت و در سوی دیگر، تمامی دنیای زور و ثروت برای نابودی انقلاب مردمی ایران صف کشیده بودند.

مقاومت و فرهنگ مقاومت علاوه بر ریشه‌های تاریخی در ایران عزیز، تا به امروز ضامن سرنوشت عزتمند مردم ایران و بقای کهن دیار ایران از بامداد تاریخ تا به امروز با هویت پیوسته، در حوزه‌های نرم و سخت بوده است.

و اما در حوزه جهانی و با نگاه به آینده فرهنگ مقاومت در سطح منطقه و جهان باید گفت، در جهانی که دستخوش تحولات شتاب‌زده و بازتعریف مداوم قدرت و هویت است، «فرهنگ مقاومت» نه‌تنها یک واکنش صرف در برابر سلطه‌طلبی و زیادخواهی محسوب نمی‌شود، بلکه به یک گفتمان تمدنی، نرم‌افزار قدرت و راهبرد فرهنگی- سیاسی برای ساخت آینده بدل شده است.

فرهنگ مقاومت، مفهومی فراتر از تعاریف متداول دارد و آن را باید مفهومی چندوجهی و عمیق دانست که از مرزهای نظامی و سیاسی فراتر رفته و در لایه‌های فرهنگی، اجتماعی، رسانه‌ای و حتی سبک زندگی انسان‌ها نفوذ کرده است. این فرهنگ، از ترکیب دو مؤلفه اساسی «فرهنگ» و «مقاومت» شکل گرفته و در طول تاریخ معاصر، از مبارزات ضد استعماری گرفته تا جنبش‌های عدالت‌خواهانه، به‌صورت بازتولیدشونده تداوم یافته است.

برخلاف تصور رایج، مقاومت تنها به معنای مقابله نظامی با اشغال یا سلطه نیست، بلکه در عصر کنونی، شامل مقاومت فرهنگی، زبانی، رسانه‌ای و تمدنی نیز می‌شود. این گفتمان در ذات خود حامل پیامی تمدنی با هدف حفظ هویت اصیل در برابر یکسان‌سازی فرهنگی و استعمار فکری می‌باشد.

تجلی فرهنگ مقاومت در تحولات منطقه‌ای در منطقه غرب آسیا، نقشی تعیین‌کننده در حفظ هویت جبهه مقاومت ایفا کرده است. از حزب‌الله لبنان تا جنبش‌های فلسطینی، از انصارالله یمن تا نیروهای مردمی عراق، همگی نمونه‌هایی از نهادینه‌شدن این فرهنگ در قالب بازیگران مؤثر منطقه‌ای هستند و مهمتر از آن تسری این فرهنگ در بین مردم منطقه و نهادینه شدن آن است.

محور مقاومت، به‌عنوان مجموعه‌ای از دولت‌ها، جنبش‌ها و ملت‌هایی که در برابر سلطه‌گری خارجی ایستادگی می‌کنند، در عمل توانسته است، بسیاری از معادلات منطقه را تغییر دهد. این فرهنگ موجب افزایش سطح آگاهی سیاسی در میان ملت‌ها، تقویت همبستگی منطقه‌ای، و شکل‌گیری نوعی هویت مشترک ضد سلطه شده است که اتفاقاً اختصاص و انحصار به منطقه و جهان اسلام ندارد. حتی «بیداری اسلامی» دهه گذشته را نیز می‌توان محصول تقویت گفتمان مقاومت دانست، گرچه در عرصه سیاسی با چالش‌هایی مواجه شد، اما در سطح فرهنگی، کماکان در حال گسترش و عمق‌یابی است.

جهانی‌شدن فرهنگ مقاومت نشانه کاملی از هویت مشترک مقاومت در بین ملت‌های جهان دارد.

گفتمان مقاومت به عرصه جهانی پا گذاشته است. در امریکای لاتین، آفریقا، آسیا و حتی در برخی جوامع غربی، این فرهنگ به زبان مشترک محرومان و معترضان تبدیل شده است. جنبش‌های ضدنژادپرستی، اعتراضات ضدسرمایه‌داری، مقاومت در برابر نئولیبرالیسم و امپریالیسم، همگی نشانه‌هایی از جهانی‌شدن فرهنگ مقاومت‌اند.

واکنش‌های گسترده مردمی در سراسر جهان نسبت به جنایات رژیم صهیونیستی در غزه، نشان داد که چگونه گفتمان مقاومت، مرزهای سیاسی و جغرافیایی را درنوردیده و به گفتمانی بین‌المللی در دفاع از کرامت انسانی تبدیل شده است. در چنین فضایی، فرهنگ مقاومت به بخشی از هویت جهانی معترضان به نظم سلطه بدل شده است.

■ رسانه‌ها، و جنگ روایت‌ها از مقاومت

یکی از ارکان مهم فرهنگ مقاومت در دنیای امروز، نقش رسانه‌ها است. رسانه‌های مستقل و عدالت‌خواه، از جمله المیادین، العالم، پرس‌تی‌وی و سایر رسانه‌های مردم‌پایه، با روایت‌هایی متفاوت از رسانه‌های جریان اصلی، تلاش می‌کنند افکار عمومی جهانی را نسبت به واقعیت‌های مقاومت آگاه سازند.

این رسانه‌ها با روایت‌های اصیل، چندلایه و مبتنی بر واقعیت میدانی، به مقابله با جریان رسانه‌ای سلطه پرداخته‌اند که معمولاً تصویر یک‌جانبه، تحریف‌شده و منفی از مقاومت ارائه می‌دهد. در واقع، امروز «جنگ روایت‌ها» بخشی جدایی‌ناپذیر از جنگ‌های ترکیبی شده و رسانه‌ها، میدان‌داران اصلی این نبرد نرم هستند.

■ چالش‌ها و فرصت‌های فراروی فرهنگ مقاومت

با وجود ظرفیت‌های گسترده، فرهنگ مقاومت با چالش‌های قابل توجهی نیز مواجه است. برخی از مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

نفوذ فرهنگی غرب و تلاش برای یکسان‌سازی فرهنگی جهانی

رشد جریان‌های افراطی و تکفیری که گفتمان مقاومت را تحریف می‌کنند

ضعف سرمایه‌گذاری راهبردی فرهنگی در کشورهای مقاومت‌محور

تحریف مفهومی مقاومت و برچسب‌زنی توسط رسانه‌ها و قدرت‌های سلطه‌گر

تسخیر افکار عمومی با ابزارهای نوین شناختی و سایبری

همچنین، ضعف در ارتباط مؤثر با نسل جوان و ناتوانی در تولید روایت‌های جذاب و قابل‌درک برای مخاطب امروز، می‌تواند منجر به افول تدریجی اثرگذاری این فرهنگ شود.

در مقابل فرصت‌ها و افق‌های بسیار روشن و مهم پیش‌روی فرهنگ مقاومت است که آنها را می‌تواند به صورت زیر مورد ملاحظه قرار داد:

استفاده از دیپلماسی عمومی و فرهنگی برای جهانی‌سازی ارزش‌های مقاومت

تقویت رسانه‌های بومی و مردمی همسو با مقاومت

بهره‌گیری از فناوری‌های نوین ارتباطی و رسانه‌ای

همگرایی با جنبش‌های عدالت‌خواه جهانی

توسعه آموزش هویتی و فرهنگی نسل جدید

در یک جهان پسا- قطبی، فرهنگ مقاومت می‌تواند یکی از ستون‌های نظم نوین جهانی باشد، به‌شرط آنکه توانایی بازآفرینی و تطبیق با شرایط زمان را داشته باشد.

فرهنگ مقاومت امروز دیگر یک استراتژی صرف دفاعی نیست، بلکه پروژه‌ای تمدنی، سیاسی و فرهنگی برای خلق نظمی عادلانه‌تر در جهان است. این فرهنگ، قدرت نرم ملت‌هایی است که در برابر سلطه می‌ایستند و بر حفظ هویت خویش پافشاری می‌کنند.

در نهایت، فرهنگ مقاومت زمانی می‌تواند ماندگار، تأثیرگذار و جهانی‌تر شود که دارای قدرت بازآفرینی مستمر و درک عمیق از تحولات زمان داشته باشد. آینده متعلق به آن ملت‌هایی خواهد بود که از این فرهنگ به‌عنوان یک هویت زنده، پویا و گفتمانی تمدن ساز بهره می‌برند.